

JULIA BURGERS-DROST

De schaduwen voorbij

UITGEVERIJ GLB
DEVENTER

Elsbeth van Haaren-Minkema kijkt met tegenzin naar haar spiegelbeeld. Wat ze ziet, maakt haar niet echt blij. Het haar is dof en de huid van haar gezicht vaal. Ze herkent zichzelf bijna niet. Zuchtend trekt ze een plukje haar over haar voorhoofd. Ze dwingt haar mond tot een glimlach. 'Hou er maar mee op, meid!' zegt ze hardop en wendt zich van de spiegel af. Wat wil je ook als je een paar maanden zwanger bent, bovendien nog weduwe en geen uitzicht hebt op een positieve toekomst? Waar is de vrolijke jonge meid van weleer gebleven? Ooit dartelde ze door het leven.

Zorgeloos, dat was ze. Haar leven liep van het spreekwoordelijke leien dakje. Het overlijden van haar vader was niets meer en niets minder dan een schok, die vooral haar moeder diep trof. En haar, Elsbeth, niet minder. Haar broer en zus, beiden werkzaam bij een vliegmaatschappij, deden voor mam wat ze konden. Maar het meeste kwam toch op Elsbeth

neer. Hun werk liet niet toe dat ze vaak thuiskwamen. Hun werkrooster beheerste hun leven en dat is nóg zo. Pas toen Elsbeth Jan-Kees van Haaren leerde kennen, kwam er weer wat kleur in haar bestaan. Smoorverliefd waren ze. De toekomst was roze gekleurd.

Tot haar verdriet waren mam en de anderen niet blij met de relatie. Jan-Kees hoorde niet thuis in hun kringen, vonden ze, en hield er op alle gebied andere opvattingen op na. Op godsdienstig en politiek vlak. Hij haalde Elsbeth over het ouderlijk huis te ontvluchten. Trouwen, dat was de beste optie.

Pas na het jawoord ontdekte Elsbeth dat ze met een gokverslaafde was getrouwd. Een weg terug was er niet. Ze bewoonden een kleine flat met weinig comfort. Het geld dat binnenkwam, vloog er nog sneller weer uit via de gokautomaten en wat dies meer zij. Elsbeth was ten einde raad toen ze al snel zwanger bleek te zijn, ondanks de genomen maatregelen.

Jan-Kees. Haar liefde voor die man bleek niet meer dan verliefdheid te zijn. Ze schaamde zich haar familie wat dat betreft in het gelijk te moeten stellen. Ze verloor haar baan in een boekwinkel die wegens overname tijde-

lijk gesloten werd. Na opening bleek dat de nieuwe eigenaar eigen personeel had meegebracht, Elsbeth werd afgevoerd.

En toen, toen kwam het ongeluk. Jan-Kees, die bij de paardenrennen flink wat gewonnen had, draaide door, en raakte met vrienden tijdens een dolle autorit te water. Hij was de enige die daarbij omkwam. Weduwe, nu is Elsbeth al enkele maanden weduwe. Ze háát dat woord.

Verdrietig kijkt ze weer naar haar spiegelbeeld. Weg is haar jeugd, haar energie ook. Wat ze ook haat is haar behuizing. De gehorige flat in een asociale buurt. En alsof alles nog niet erg genoeg was, sloeg het leven opnieuw toe. Dit keer was het mam die getroffen werd. Wat een ongelukkige valpartij leek, bleek het gevolg van een hersenaandoening te zijn. Ze lag nu in het ziekenhuis, en er was de spanning of ze het redden zou.

Mevrouw Minkema beschikte over een sterk gestel, ze vocht en won. Dat wil zeggen: lichamelijk gaat ze nog steeds vooruit. Maar voor de rest zijn er problemen te over.

Als Elsbeth zover is met haar gedachten, ringelt haar mobiel. Ze schrikt ervan. Altijd die gedachte: als er maar niets met mam is. Ze

haast zich naar de krap bemeten slaapkamer en grist haar mobieltje van het nachtkastje. Ze werpt een blik op de display en herkent het nummer van haar zus, Astrid. Dus toch mam?

‘Ja? Hoi... wat is...’

‘Rustig, Elsbeth. Er is niets met mam. Dat wil zeggen: voor zover ik weet is er niets veranderd. Ik bel omdat ik een vraagje heb. Ik ben in de stad. Drie dagen geen vluchten, wat een weelde. Heb je zin om samen te lunchen? We hebben van alles en nog wat te bepraten. Ja, over mam. Nico en ik...’

Elsbeth klemt haar tanden op elkaar. Nico en ik. Grote broer en zus. ‘Wij’ en ‘jij’.

‘Nico en ik hebben het een en ander georganiseerd. Natuurlijk willen we jou daarin betrekken. Hoe gaat het met je?’

Elsbeth is weer naar de badkamer gelopen, kijkt zichzelf opnieuw aan in de te kleine spiegel.

‘Fantastisch. Waar wil je me naartoe hebben?’

Astrid noemt de naam van een croissanterie in de binnenstad.

‘Kom een beetje op tijd, dan vinden we nog een leuk plekje voor het raam.’

Ze verbreekt de verbinding en Elsbeth

gooit de mobiel in haar nepleren handtas.

Haasten, ze moet zich haasten wil ze op tijd zijn. Denkend aan de altijd elegante Astrid inspecteert Elsbeth haar kledingkast. De spullen van Jan-Kees zijn er niet meer. Alle ruimte is voor haar alleen. Maar er is niet veel dat geschikt is voor een lunch met Astrid. Ze kiest voor een spijkerbroek waarvan ze de knoop en een stukje rits openlaat. Een wijde bloes, onlangs op de markt gekocht, verhult haar groeiende buikje. Het staat wel aardig, maar Elsbeth huivert, de stof van de bloes is nogal dun. Een coltruitje eronder brengt de oplossing. Mam zei vroeger vaak: 'Zorg dat je haar goed zit en je schoenen gepoetst zijn, dan lijkt het altijd wat.'

Drie kwartier later loopt ze lichtelijk hijgend de croissanterie binnen, speurend naar haar zus.

Geen Astrid, wel een plekje voor het raam.

Elsbeth ontdoet zich van haar jack en ploft weinig elegant op een stoel. Het is gezellig in de ruimte, die eigentijds is ingericht. Franse posters aan de wanden, een bar met hoge krukken, en aan het plafond hangen antieke voorwerpen. Kannen, theepotten en koperen koekenpannen. De achtergrondmuziek is niet

alleen rustig, maar ook beschaafd. Jonge mensen én ouderen voelen zich hier thuis.

Elsbeth hangt haar jack over de rug van de stoel die ze heeft uitgekozen. Op tafel staat een kaarsje in een standaard, daarnaast een in leer gevat menu in een houder. Elsbeth verschuift een minivaasje waarin een tanend takje groen een bleek roosje ondersteunt.

Wat komt er veel kijken voor een restaurant de deuren voor de klanten kan openen, bedenkt ze. Natuurlijk moet alles blinkend schoon zijn. Vanaf de toiletten tot de ramen. En iedere dag een vers bloemetje in de vaasjes.

Ze pakt de menukaart, veegt met een vinger over de letters van de naam van het restaurant, die in het leer zijn gedrukt. Ze slaat de map open, leest zonder iets tot zich door te laten dringen.

‘Wilt u bestellen of eerst iets drinken?’ Elsbeth kijkt geschrokken op. Waar zit ze toch met haar gedachten. Drinken. Het liefst een groot glas witte wijn.

‘Ik wacht op iemand, en u mag me een glas tonic brengen.’ Geen wijn voor een zwangere vrouw.

Dan ziet ze haar zus naderen. Elegant als

altijd. Hoe doet ze het? De kleding is van goede kwaliteit, maar je ziet het er niet aan af. Elsbeth wéét dat gewoon. Alles waar Astrid zich mee omringt, heeft kwaliteit. Altijd al zo geweest. Het halflange haar zwiert niet om het hoofd, maar is losjes opgestoken. Elsbeth probeert Astrid met de ogen van een vreemde te bekijken. Sierlijke gang, van nature. Lange benen, goed figuur. En dan die ogen... ze kunnen dwars door een mens die haar niet aanstaat, heen kijken. Zelfbewust, dat is ze. Sprekend een dochter van haar moeder.

Astrid heeft door het raam haar jongere zus al zien zitten en loopt recht op haar af.

‘Dag, Elsje, hoe gaat het? Goed zo, frisdrank.’ Ze kust Elsbeth op de wang.

‘Je ruikt lekker.’ En duur, zou ze eraan toe willen voegen.

Astrid ontdoet zich van haar korte jas en hangt hem aan de staande kapstok.

‘Geen nieuws is goed nieuws. Niets van mam gehoord...’

Ze neemt plaats, tegenover haar zus. Meteen loopt de serveerster op haar af. Alsof mensen met de uitstraling van Astrid niet mogen wachten en voorrang op anderen hebben.

‘Zo is het!’ stemt Elsbeth in. Astrid bestelt

een glas rosé en bladert door de menukaart.

Ze wijst op de beschrijving van een gerecht. ‘Daar zit niets in wat slecht voor jou zou kunnen zijn. Nummer twaalf.’ De serveerster komt het glas rosé brengen en Astrid geeft hun wensen door.

Elsbeth kijkt haar na. Serveerster in een leuke tent, dat lijkt haar ook wel wat.

Astrid legt een gemanicuurde hand over die van haar zus. ‘Elsbeth, hoe gaat het met je? Hoe voel jij je... je gaat toch wel regelmatig naar de verloskundige voor je controles? Ben je al met de babyuitzet bezig?’

Elsbeth zegt spottend: ‘Wat een belangstelling, zo opeens. Alles gaat prima. Vertel op, wat hebben Nico en jij uitgedokterd?’

Astrid nipt van haar drankje en schudt haar hoofd. ‘Eerst eten. Ik hou er niet van om twee dingen door elkaar te doen.’

Elsbeth schokschoudert. Het zal ook eens níét zo gaan als Astrid wenst.

‘Zitten jij en Nico weleens op dezelfde vlucht?’ Ander onderwerp.

Astrid schudt haar hoofd. Of Elsbeth wel beseft hoeveel vluchten er per dag zijn? ‘Maar dat neemt niet weg dat onze wegen elkaar vaak kruisen.’

Dat is altijd al zo geweest, bedenkt Elsbeth verdrietig. Wij tweeën. Astrid en Nico. Al heel jong beseftte ze: praten doen ze met elkaar, over mijn hoofd heen. Meedoen met spelletjes was ook al zo iets. Ze kon niet meekomen, jong als ze was. Omdat de jongste uit het gezin niet genegeerd kon worden, mocht ze meedoen, ook al telde haar inbreng niet. Ze noemden dat: voor spek en bonen.

Zelfs nadat ze getrouwd was, veranderde er niets. Ook haar zwangerschap bracht geen verandering.

Het eten wordt gebracht en automatisch vouwt Elsbeth haar handen, terwijl Astrid genegeerd om zich heen kijkt. Zo van: moet dat nou?

‘Eet smakelijk.’

Elsbeth merkt dat ze trek heeft, dat was in het begin van de zwangerschap wel anders.

Het wordt druk in het restaurant, de serveersters haasten zich en rennen nog net niet. Over hun spijkerbroeken dragen ze lange, donkerrode schorten.

‘Nico en ik...’ begint Astrid als ze haar bord bijna leeg heeft, ‘wij hebben contact met de behandelende artsen van mam gehad. Duidelijk is dat er iets moet gebeuren. In het